

**«Психолого-педагогічний
супровід дітей з особливими
освітніми потребами.
Пріоритетні аспекти діяльності
фахівців психологічної служби у
2020-2021 н. р.»**

*Скиба Ольга Юріївна,
методист КЗ ДНМЦ ПС*

**Згідно зі ст. 3 Закону України
«Про освіту» в Україні
створюються рівні умови
доступу до освіти. Дітям з
особливими освітніми
потребами, як і всім іншим,
гарантовано право на доступ до
освіти, на можливість
отримувати досвід і знання.**

Лист ДНУ ІМЗО від 27.07.2020 №22.1/10-1495 «Про пріоритетні напрями роботи психологічної служби у системі освіти на 2020/2021 н. р.»

Лист КЗ ДНМЦ ПС від 12.08.2020 №01/03-130 «Пріоритетні напрями діяльності психологічної служби у системі освіти Донецької області на 2020-2021 н. р.: методичні матеріали та рекомендації»

Лист КЗ ДНМЦ ПС від 18.08.2020 №01/03-134 «ЦИКЛОГРАМА діяльності для керівників психологічною службою міст, районів, ОТГ Донецької області»

Лист КЗ ДНМЦ ПС від 18.08.2020 №01/03-135 «ЦИКЛОГРАМА діяльності для фахівців психологічних служб закладів освіти ОКВ Донецької області»

Просимо звернути увагу! Тимчасово за такими напрямками роботи звертатись до наступних фахівців:

*За основними питаннями діяльності психологічної служби закладів фахової передвищої освіти щодо планування роботи, ведення поточної документації, атестації тощо – звертатись до **Лугінець Наталі Вікторівни**, в.о. директора КЗ ДНМЦ ПС, за номером телефону **(050) 161-58-30**.*

- Інформація щодо виконання «Регіональної програми підтримки та інтеграції внутрішньо переміщених осіб в Донецькій області на 2019 – 2020 роки» – до **Скиби Ольги Юріївни**, методиста КЗ ДНМЦ ПС, за номером телефону – **(050) 519-20-49**;
- Інформація щодо забезпечення рівних прав та можливостей жінок і чоловіків, виховання гендерної культури та гендерної рівності в системі освіти – до **Шамардіної Анни Володимирівни**, методиста КЗ ДНМЦ ПС, за номером телефону – **(095) 815-63-91**;
- Інформація про організацію роботи щодо виконання плану заходів з протидії торгівлі людьми – до **Шамардіної Анни Володимирівни**, методиста КЗ ДНМЦ ПС, за номером телефону – **(095) 815-63-91**;
- Інформація щодо запобігання та протидії домашньому насильству – до **Павлівської Ірини Миколаївни**, методиста КЗ ДНМЦ ПС, за номером телефону – **(050) 232-04-20**.

Питання організації інклюзивного навчання у закладах дошкільної освіти регламентується:

постановою КМУ від 10.04.2019 №530 «Про затвердження Порядку організації діяльності інклюзивних груп у закладах дошкільної освіти»;

листом МОНУ від 25.06.2020 №1/9-348 «Щодо створення інклюзивного освітнього середовища в закладах дошкільної освіти»;

листом МОНУ від 30.07.2020 №1/9-411 «Щодо організації діяльності закладів дошкільної освіти у 2020/2021 н. р.».

Питання організації інклюзивного навчання у закладах загальної середньої освіти регламентується:

статтями 6, 9, 10, 26, 31, 35 Закону України «Про повну загальну середню освіту»;

постановою КМУ від 15.08.2011 №872 «Про затвердження Порядку організації інклюзивного навчання у загальноосвітніх навчальних закладах» (зі змінами);

постановою КМУ від 09.08.2017 №588 «Про внесення змін до Порядку організації інклюзивного навчання у загальноосвітніх навчальних закладах»;

наказом МОНУ від 08.06.2018 №609 «Про затвердження Примірного положення про команду психолого-педагогічного супроводу дитини з особливими освітніми потребами в закладі загальної середньої та дошкільної освіти».

Звертаємо увагу, що відповідно до постанови КМУ від 21.08.2019 №773 «Про внесення змін до постанови КМУ від 23 квітня 2003 р. №585»

- Для дітей з ООП, які навчаються в інклюзивних класах закладів загальної середньої освіти **може бути продовжена на один рік** на кожному з рівнів освіти з доповненням освітньої програми корекційно-розвитковим складником. Рішення про продовження тривалості здобуття освіти затверджується наказом керівника закладу освіти, що видається на підставі рішення команди психолого-педагогічного супроводу дитини з ООП, погодженого з батьками (іншими законними представниками дитини).
- Тривалість здобуття початкової та базової середньої освіти в спеціальних класах закладів загальної середньої освіти та спеціальній школі на рівнях, що визначені постановою КМУ від 06.03.2019 р. №221 «Про затвердження Положення про спеціальну школу та Положення про навчально-реабілітаційний центр», становить **10 (11) років**.

ДО УВАГИ!

Лист МОНУ від 02.09.2020 №1/9-501 «Про особливості організації освітнього процесу в спеціальних, санаторних закладах загальної середньої освіти»

Лист МОНУ від 31.08.2020 №1/9-495 «Щодо організації навчання осіб з особливими освітніми потребами у закладах загальної середньої освіти у 2020-2021 н. р.»

Питання організації інклюзивного навчання у закладах освіти регламентується:

*У закладах
позашкільної освіти:*

- постановою КМУ від 21.08.2019 №779 «Про організацію інклюзивного навчання в закладах позашкільної освіти»;
- наказом МОНУ від 11.08.2004 №651 «Про затвердження Положення про порядок організації індивідуальної та групової роботи в позашкільних навчальних закладах»;

*У закладах вищої
освіти:*

- постановою КМУ від 10.07.2019 №635 «Про затвердження Порядку організації інклюзивного навчання у закладах вищої освіти»;

*У закладах професійної
(професійно-технічної)
освіти:*

- постановою КМУ від 10.07.2019 №636 «Про затвердження Порядку організації інклюзивного навчання у закладах професійної (професійно-технічної) освіти».

ДО УВАГИ!

Лист директорату дошкільної, позашкільної та інклюзивної освіти МОНУ від 20.08.2020 №6/1015-20 «Про перелік навчальної літератури, рекомендованої МОНУ для використання у закладах освіти у 2020/2021 н. р.»

**МІНІСТЕРСТВО
ОСВІТИ І НАУКИ
УКРАЇНИ**

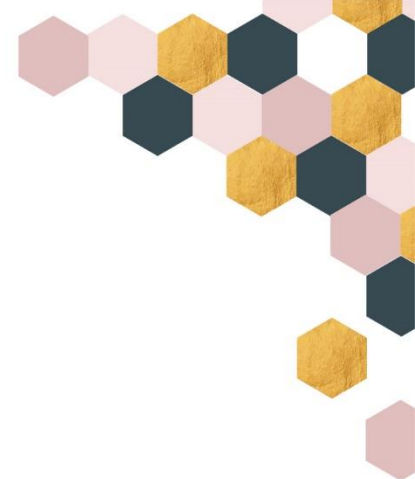
Лист МОНУ від 22.07.2020 №1/9-394 «Про переліки навчальної літератури, рекомендованої МОНУ для використання у закладах освіти у 2020/2021 н. р.»

**МІНІСТЕРСТВО
ОСВІТИ І НАУКИ
УКРАЇНИ**

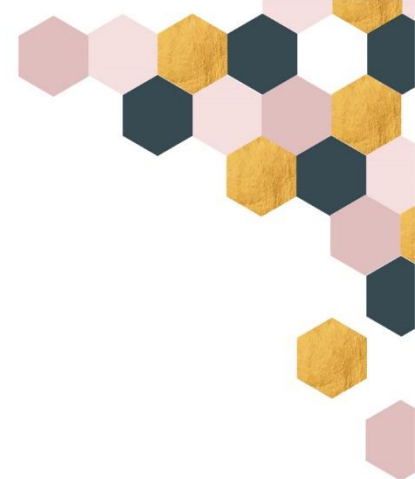

Основні функції психолога:

Основні функції соціального педагога:

соціально-педагогічний патронаж здобувачів освіти з ООП і їх батьків (законних представників)

виявлення соціальних питань, які потребують негайного вирішення, за потреби направлення до відповідних фахівців з метою надання допомоги

вивчення соціальних умов розвитку дітей з ООП

соціалізація дитини з ООП, адаптація її у новому колективі

інформування дитини з ООП та її батьків про мережу закладів позашкільної освіти, залучення дитини до участі в гуртках, секціях та інших об'єднаннях з урахуванням її можливостей

надання рекомендацій учасникам освітнього процесу щодо шляхів ефективної інтеграції дитини з ООП в колектив однолітків, формування позитивного мікроклімату в дитячому колективі, подолання особистісних, міжособистісних конфліктів

захист прав дітей з ООП, за відповідним дорученням представлення їхніх інтересів у правоохоронних і судових органах та інших організаціях

Звертаємо увагу, що практичний психолог чи соціальний педагог виконує свої обов'язки в межах своєї компетентності та не повинен виконувати обов'язки дефектолога, тож власне заняття та допомога в навчанні – не його сфера діяльності, але за потреби він може звернутися за консультацією до фахівців ІРЦ.

Просвітницька робота

- Передбачає надання та поширення знань, ознайомлення всіх учасників освітнього процесу зі специфікою діяльності працівників психологічної служби закладу, методами їх роботи та можливостями.
- Варіанти просвіти можуть бути **активними** (популяризація психологічних/соціально-педагогічних знань, роз'яснень необхідності психологічної/соціально-педагогічної допомоги тощо) або **формальними** (інформування за запитом учасника освітнього процесу).
- Форми просвітницької діяльності: **наочні** (інформаційні буклети, листівки, пам'ятки тощо), **вербально-наочні** (бесіда, лекція, виступ на методичній нараді/семінарі, стаття).
- В дистанційному режимі можна використовувати такі платформи для просвітницької діяльності: розміщення інформації на сторінці психолога/соціального педагога або в “кабінеті ПП/СП”; онлайн-бесіди, лекції та інше у viber, zoom, messenger, skype, google meet тощо.
- Інформаційна база професійного інструментарію фахівців психологічної служби у системі освіти України, розділ «[Просвітницька робота](#)».

Методичні рекомендації «Застосування діагностичних мінімумів у діяльності працівників психологічної служби» (за заг. редакцією В.Г. Панка)

- методичні засади психодіагностичної роботи працівників психологічної служби;
- особливості діагностичної діяльності фахівців у закладах дошкільної освіти, закладах загальної середньої освіти та педагогічними працівниками;
- перелік діагностичних методик для застосування з різними цільовими аудиторіями.

Інформаційна база професійного інструментарію фахівців психологічної служби у системі освіти України. Матеріали з питань психодіагностичної роботи на сайті ДНУ «Інститут модернізації змісту освіти»

Автоматизована система з онлайн діагностиками Я-ПСИХОЛОГ:

- великий перелік тестів та діагностик, які затверджені МОН;
- список тестів та діагностик постійно доповнюється;
- створення особистого кабінету психолога.

Профілактична робота

- Це система заходів, спрямованих на охорону психічного здоров'я, попередження неблагополуччя у розвитку людини, групи, суспільства, відхилень у розвитку особистості, виникнення конфліктів та проблем у міжособистісних стосунках, запобігання створення конфліктних ситуацій у освітньому процесі.
- Інформаційна база професійного інструментарію фахівців психологічної служби у системі освіти України: «[Профілактичні програми для фахівців психологічної служби](#)».
- В дистанційному режимі можна використовувати такі платформи для профілактичної роботи: розміщення інформації на сторінці психолога/соціального педагога або в “кабінеті ПП/СП”; онлайн-заходи у viber, zoom, messenger, skype, google meet тощо.
- Профілактичні заходи будуть ефективними лише за умови систематичного, комплексного впровадження різних форм, методів, засобів у поєднанні з діяльністю, спрямованою на створення умов для повноцінної життєдіяльності та самореалізації учасників освітнього процесу.

Корекційна робота

- Корекційна робота є продовженням діагностичної; метою корекційної роботи є сприяння повноцінному психічному та особистісному розвитку здобувачів освіти. Корекційна робота спрямована на підвищення загального рівня розвитку дитини, заповнення прогалин її попереднього розвитку і навчання, розвиток недостатньо сформованих вмінь та навичок, підготовку дитини до адекватного сприйняття навчального матеріалу.
- Інформаційна база професійного інструментарію фахівців психологічної служби у системі освіти України: «Корекційні програми для фахівців психологічної служби».
- Під час дистанційного навчання відіграє важливу роль використання інформаційно-комунікаційних технологій в корекційно-розвитковій роботі за двома напрямами: розвиток пізнавальних здібностей у здобувачів освіти; організація роботи зі здобувачами освіти, що мають проблеми особистісні, поведінкові, емоційні.
- Перелік корекційно-розвиткових програм для роботи з дітьми з ООП.
- Рекомендовано використання програм переможців III етапу Всеукраїнського конкурсу авторських програм практичних психологів і соціальних педагогів «Нові технології у новій школі» у номінації «Корекційно-розвиткові програми».

Консультаційна робота

- Консультування, як один з видів надання психологічної, соціально-педагогічної допомоги учасникам освітнього процесу закладу освіти, покликане допомогти їм вирішити особистісні проблеми.
- Фахівці психологічної служби можуть впроваджувати онлайн-консультування, яке може практикуватися через різні альтернативні комунікативні канали. Ці канали відрізняються один від одного за **параметрами синхронності** (синхронна або асинхронна комунікація), **способу** (індивідуальна або групова комунікація), **типу** (друкований текст, візуальна або голосова комунікація), **за різним ступенем залучення людини** (пряма людська взаємодія, самодопомога під час використання інформації або інструкцій, опублікованих на вебсайті). Окрім того, можна також використовувати для спілкування електронну пошту, відео-конференції тощо.
- В дистанційному режимі можна використовувати такі платформи для консультаційної роботи: розміщення інформації на сторінці психолога/соціального педагога або в “кабінеті ПП/СП”; онлайн-заходи у viber, zoom, messenger, skype, google meet тощо.

Навчальна діяльність

- Навчальна діяльність – форма активного співробітництва, направлена на удосконалення, розвиток, формування особистості. У закладах освіти цей напрям роботи реалізується працівниками психологічної служби через викладання навчального матеріалу за програмами курсів за вибором, факультативів, гуртків психологічного та соціально-педагогічного спрямування.
- Перелік факультативів, спецкурсів і курсів за вибором, впровадження яких, включає підвищення психологічної культури усіх учасників освітнього процесу. Факультативні заняття, тренінги та ін., які проводять фахівці психологічної служби дозволяють формувати у здобувачів освіти навички спілкування з однолітками і дорослими, уміння розв'язувати конфліктні ситуації, адекватно ставитися до збереження власного здоров'я, долати шкідливі звички, протидіяти насильству, розвивати психологічну культуру здобувачів освіти тощо.

Всеукраїнський конкурс авторських програм

У 2020-2021 навчальному році для працівників психологічної служби продовжується **Всеукраїнський конкурс авторських програм практичних психологів і соціальних педагогів «Нові технології у новій школі» у номінації «Розвивальні програми»**, які мають бути спрямовані на розкриття інтелектуально-особистісного потенціалу учасників освітнього процесу, формування та розвиток їх соціально-психологічних компетентностей, формування готовності до самореалізації (наказ МОНУ від 31.05.2018 №555; наказ МОНУ від 16.06.2020 №802).

VI Міжнародний конгрес зі спеціальної педагогіки та психології «ОСОБЛИВІ ДІТИ»: ОСВІТА і СОЦІАЛІЗАЦІЯ

Міністерство
освіти і науки України

Національна академія
педагогічних наук
України

ІНФОРМАЦІЙНИЙ ЛИСТ

1-2 жовтня 2020 року

відбудеться

VI Міжнародний конгрес
зі спеціальної педагогіки та психології

«ОСОБЛИВІ ДІТИ»: ОСВІТА і СОЦІАЛІЗАЦІЯ

на базі комунального закладу вищої освіти «Хортицька національна навчально-реабілітаційна академія» Запорізької обласної ради
(м. Запоріжжя, вул. Наукового Містечка, 59)

Протягом 2020-2021 навчального року фахівцям психологічної служби слід звернути увагу на такі важливі аспекти діяльності за даним напрямом:

- 1) налагоджувати та сприяти здоровій взаємодії суб'єктів освіти з дітьми з особливими освітніми потребами;
- 2) проводити тренінги, лекторії, семінари, консилиуми та ін. щодо формування психологічної готовності в учасників освітнього процесу до взаємодії в інклюзивному середовищі;
- 3) брати участь у складі команди психолого-педагогічного супроводу;
- 4) добір діагностичного інструментарію, придатного для роботи з різними категоріями дітей, відповідно до наявних порушень розвитку;
- 5) надавати корекційно-розвиткові послуги дитині з ООП згідно з ІПР (в межах своєї компетентності);

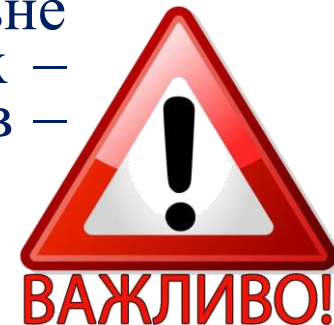

- 6) надавати методичну допомогу та підтримку, консультувати всіх учасників освітнього процесу, співпрацювати з фахівцями інклюзивно-ресурсних центрів, спеціальних шкіл, навчально-реабілітаційних центрів;
- 7) сприяти соціалізації дитини з ООП, адаптації її у новому колективі;
- 8) вивчати нормативно-правові документи;
- 9) брати участь у Всеукраїнському конкурсі авторських програм практичних психологів і соціальних педагогів «Нові технології у новій школі» у номінації «Розвивальні програми»;
- 10) проводити «години психолога», впроваджувати факультативи, курси, тренінгові групи;
- 11) використовувати у своїй діяльності ІКТ, мультстудії.

До уваги працівників психологічної служби

БЕЗКОШТОВНІ ОНЛАЙН-КУРСИ:

- ГО «Смарт освіта» і EdEra створили курс «Робота вчителя початкових класів із дітьми з особливими освітніми потребами». За допомогою цього курсу можна опанувати теоретичні і практичні знання для роботи в інклюзивному класі.
- ГО «Смарт освіта» і EdEra створили курс «Участь батьків у організації інклюзивного навчання», спрямований на вирішення важливих питань: як і коли батькам потрібно звертатись по допомогу до спеціалістів, як відбуватиметься інклюзивне навчання їхньої дитини, як оцінюватимуть її особливі освітні потреби, а також як спілкуватися зі шкільною адміністрацією і вчителями та емоційно не вигорати.
- ГО «Смарт освіта» і EdEra створили курс «Домедична допомога». Для того, щоб організувати безпечне шкільне середовище, необхідно володіти певними навичками. Одна з них – навичка домедичної допомоги. Зберегти життя до приїзду медиків – обов'язкове знання для вчителів і дуже бажане для усіх батьків.

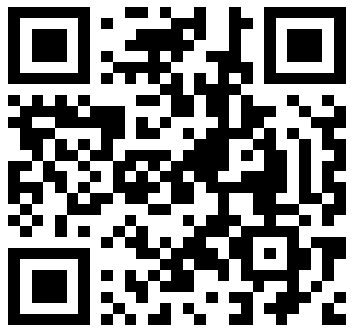
БЕЗКОШТОВНІ ОНЛАЙН-КУРСИ:

- **Онлайн-курс від ЮНІСЕФ за підтримки Києво-Могилянської академії та ГО «Волонтер» для батьків «Як говорити з дитиною про здоров'я та профілактику вірусів без тривоги та страху».**
- **Онлайн-курс, розроблений Центром психічного здоров'я та психосоціального супроводу НаУКМА у співпраці з Всеукраїнським громадським центром «Волонтер» за фінансової підтримки Представництва Дитячого фонду ООН (ЮНІСЕФ) «Особливості дистанційної роботи шкільного психолога в умовах пандемії COVID-19».**
- **Онлайн-курс, розроблений Центром психічного здоров'я та психосоціального супроводу НаУКМА у співпраці з Всеукраїнським громадським центром «Волонтер» за фінансової підтримки Представництва Дитячого фонду ООН (ЮНІСЕФ) «Психосоціальна підтримка вчителів і учнів в умовах пандемії COVID-19».**

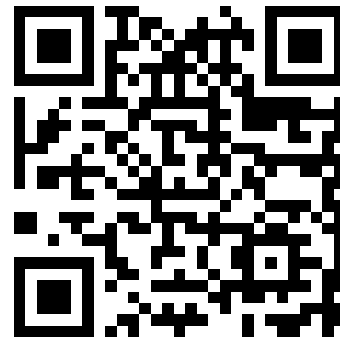
ПЛАТНІ ОНЛАЙН-КУРСИ

- ❖ Навчальний курс від проєкту «Всеосвіта» «Організація навчання дітей з порушеннями когнітивного розвитку»;
- ❖ Навчальний курс від проєкту «Всеосвіта» «Практичні підходи в проведенні корекційно-розвиткової роботи з дітьми, які мають порушення інтелектуального розвитку»;
- ❖ Навчальний курс від проєкту «Всеосвіта» «Бар'єри в навчанні у дітей з когнітивними порушеннями: особливості розвитку дітей із затримкою психічного розвитку (ЗПР), розладами аутистичного спектру (РАС), синдромом дефіциту уваги та гіперактивності (СДУГ)»;
- ❖ Навчальний курс від проєкту «Всеосвіта» «Корекційні та методичні прийоми роботи з дітьми з когнітивними порушеннями в початковій школі»;
- ❖ Навчальний курс від проєкту «Всеосвіта» «Індивідуальна освітня траєкторія дитини з особливими освітніми потребами в умовах інклюзивного навчання»;
- ❖ Навчальний курс від проєкту «Всеосвіта» «Корекційна спрямованість використання наочності у процесі навчання учнів з особливими освітніми потребами в середовищі НУШ».

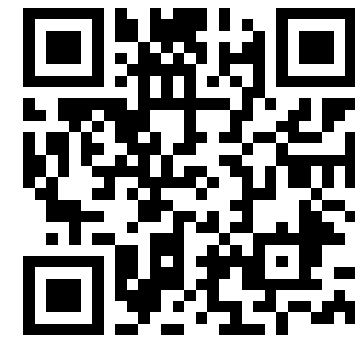
КОРИСНІ ПОСИЛАННЯ

Веб-ресурс
НУШ

Проект
“Всеосвіта”

Освітній
проект
“На Урок”

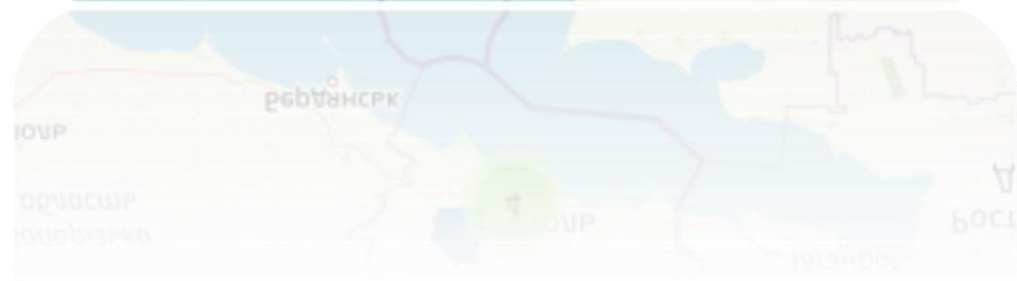
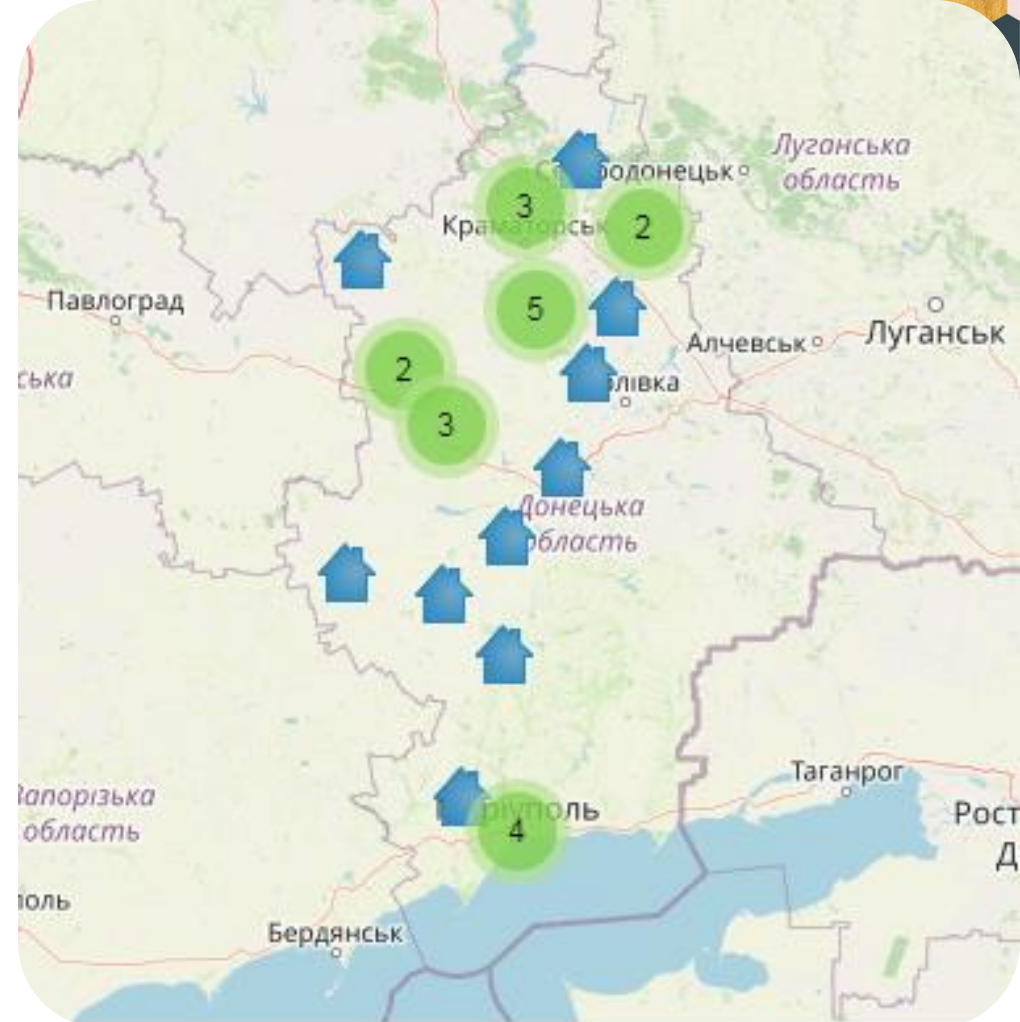
КОРИСНІ ДЖЕРЕЛА

- Стандартизація навчання школярів з порушеннями когнітивного розвитку: навчально-методичний посібник/ О.О.Бабяк, Н.І.Баташева, А.Л.Душка, Н.В.Недозим, О.В.Орлов, Л.І.Прохоренко // за ред. В.В.Засенко, Л.І.Прохоренко. – Київ : Наша друкарня, 2019. – 331 с.
- Інноваційні технології в діяльності інклюзивно-ресурсного центру: метод. посіб. / авт. кол. за ред. А. Г. Обухівської, Т. Д. Ілляшенко. Київ : УНМЦ практичної психології і соціальної роботи, 2019. - 228 с.
- Технології психологічного забезпечення освітнього процесу в інклюзивній школі: методичний посібник / автори-упорядники Д.Д. Романовська, Р.І.Мінтянська / за загальною редакцією Д.Д. Романовської. – Чернівці : Технодрук, 2019 – 158 с.
- Інклюзивна освіта: навчальний посібник. – Київ: ТОВ “Агентство “Україна”, 2019. - 300 с.
- Психологічний супровід дітей з особливими освітніми потребами: стратегія реалізації / Прохоренко Л. І., Бабяк О. О., Баташева, Н. І. - *Вісник національної академії педагогічних наук України*, 2(1). – 2020.

На території Донецької області функціонують 29 інклюзивно-ресурсних центрів у містах, районах та ОТГ

Ознайомитись з переліком
можна за посиланням:

<https://ircenter.gov.ua/index/list/koatuu/1400000000/authority/180>

За підтримки департаменту освіти і науки Донецької облдержадміністрації відкрились тренінгові центри для освітян

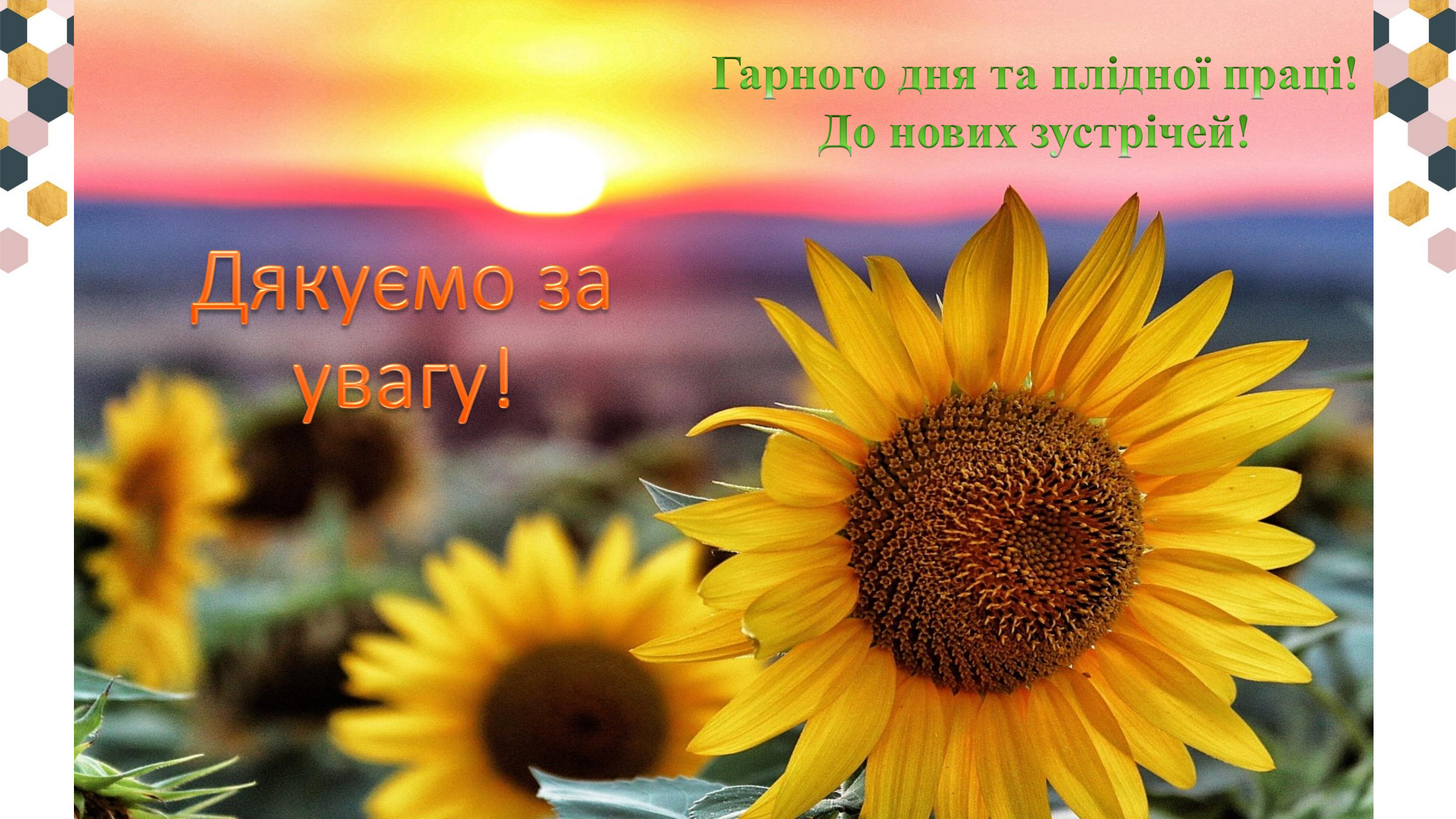
«Освіта для всіх:
практика інклюзії»

- На базі Краматорської загальноосвітньої санаторної школи-інтернату I-II ступенів №10 Донецької обласної ради

«Пізнаю-відчуваю-
навчаюся» Школи-
лабораторії «Імплементация
положень НУШ в умовах
спеціальної школи

- На базі Краматорської спеціальної загальноосвітньої школи-інтернату I-II ступенів №18 Донецької обласної ради

Центри створено з метою забезпечення науково-методичного супроводу педагогів на шляху формування професійних компетентностей.

Гарного дня та плідної праці!
До нових зустрічей!

Дякуємо за
увагу!